

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:

Egy öt-hasasos petit sor egyszeri megjelenésért 6 kr. 3-szori 5 kr., 10 szeriért 4 kr. fizetendő. — Minden hirdetés után 3) kr. bélyeg díj fizetendő. A nyitól tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécshez házhoz küldve: egész évre 5 ft., fél-évre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeres. (Széchenyi tér).

Szerkesztői iroda:
Ferenzielek utcaja 22.sz. I. emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Feszli Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
Taizs Mihály nyomdájában Majláth-tér 2. szám alatt.

B. Szepessy Ignác örököséhez b. Szepessy Ignác örökségéről.

Trefort miniszter f. hó 8-iki kelttel felbivást intézett a felekezeti jogakademiák ügyében, ezek illetékes legfőbb hatóságaihoz, s így megyés püspökünk ö méltóságához is az iránt, hogy nyilatkozzék valjon hajlandó volna-e a főhatósága alatt álló jogakademiát, vagy egyszerűen megszüntetni s az eddig arra fordított költségeket a hatósága alatti másnemű szükségesebb tanintézetek virágzóbb állapotba helyezésére fordítani, — vagy pedig hasonló irányú jogakademiával jog- és államtudományi karrá olvasztva össze, ez által a felesleges száma jogakademiák fejesítéséhez, másfelől a jövőre is fentartandók tudományos szívonálra emeléséhez a maga részéről hozzá járulni?

A miniszter szerint ezen intézkedés azért volna szükséges, mert a jogakademiákon egyfelől a jogi szakképzés nem áll a kor színvonalán, másrésztől megkönyíti a vidéki ifjaknak a jogi pályára lépését, (mily naiv!) s ez okozza azt, hogy egyrésztől az ügyvédi pályára többen tördülnek, mint mennyit az tisztességesen ellátni képes s másrésztől a bírói állásra is többen jelentkeznek, mint mennyit a bíróságoknál elhelyezni lehet stb. stb. Hogy úgy az ügyvédi, mint a bírói pályára túl telítve van s hogy közöttük igen sok az oda nem való egyén, — ez állítást a miniszternek mi is nyugodt lélekkel aláírjuk, de ennek okát nem a vidéki akademiákban, hanem a miniszteri ki nevezés folytán alakult vizsgáló bizottság azon eljárásában találjuk, hogy legtöbb esetben nem a képességnek, hanem a protectio karjain

dédelgetett butaságnak és élehetlenségnek osztogatja a diplomákat, mely eljárás még a képzettséget és szorgalmat is mindenekelőtt oda szorítja, hogy egy országos képviselő, vagy más befolyásos egyén személyében magának a vizgára protektort szerezzen. A tanulás és felfogás mellesleges dolgok! — S ily körülmények közt s midőn a halhatatlan Szepessy örökségének létkérdése van kockára vetve, felkérjük a nagy alapító jelenlegi fenkölt szellemű örökösét, hogy ne resteljen ezen most említett állapotról az új rendszer szerint végzett városunkbeli intelligens fiataloktól adatokat szerezni, s a miniszteri jegyzékre adandó válaszában a miniszteri okoskodás helytelenségét kellő világításba helyezni.

Nem a vidéki akademiák teremtették a miniszter által jelzett kóros állapotokat, hanem a fővárosi vizsgáló bizottságok, melyek oly egyéneknek is osztogatnak — a protektio folytán — diplomákat, kik azzal maguknak előnyt szerezni nem tudnak, s midőn protectoraik kidölnék, s örökségük elfogy — csak a társadalom romlására vannak. És ha olyan veszedelmesen sok a tudományosan képzett ember, miért engedte meg a kormány száz és száz esetben, hogy nem csak jogi, de gymnasiumi tanulmányok nélkül is censurálhattak azon mindenféle emberek, kiket nem csak vidéki bíróságainkban, hanem magasabb állami és a legfőbb bírói hivatalokban is nagy számmal szemléltettünk még ma is!

Hogy a vidéki jogakademiák s ezek közt a pécsiének szervezésében és belételeiben sok, talán igen sok a hiány, (ez utóbbihoz legközelebb hozzá is fogunk szólni, —) hogy a szakképzés az akademiákban nem áll a kor színvonalán azt elismer-

jük, de nem értjük miért akar a miniszter ez állapotot az által segíteni, hogy a fürdő vízzel a gyermekket is ki akarja önteni?

Vagy talán Budapestben már nincs semmi kívánni való, az ottani m. k. egyetem már teljesen a kor színvonalán áll? s annyi jeles szaktudóst számláló tanácskara nem egyszerűen alyuma-e-abukott miniszterek s kiérdemelt kormányparti képviselőknek, arra való hivatás és képesség nélkül?

Jó volna ott a külső előtt sepergetni legelőször s azután menni a más portájára.

Továbbá kérjük méltányos, igazságos, sőt szabadelvű eljárás volna-e az, ha a vidéki akademiák beszüntetvén, sok tehetséges vidéki ifjú, ki pályájának ékesége lenne, lezorították a jogi pályáról csak azért, mert szegény, s nem mehet a fővárosba tanulmányait folytatni, — egyáltalán felvilágosult korunkhoz illik-e a törvénykönyvet csak a fővárosi szamarak és nem szamarak és a vidéki braminok Zand-avestájává tenni?

A boldogult Bachkorszak alatt a pesti egyetemnek e téren egyeduralma minő jogi kapacitásokat termelt Magyarország számára? — A bírói testületek tagjainak zöme, melynek kiképzését: azon idősokra esik szemmel látható tanuságot tesz az eredményről!

De a megelőző évtizedekben is alig találunk egy jeles jogászt, vagy törvénytudót, kit a pesti egyetem nevelt a nemzetnek, míg Kossuth, Deák, Csengery, Nagy P. Kölcsei, Szemere, Bezerédy, a Balogok és még igen sok jelesek a vidéki akademiákról kerültek ki.

Azt is mondja a kedélyes miniszter megkeresvényében, hogy beérné azzal is, ha a felekezeti akademiák alapítványai a fiatalág

magasb kiképzetése szempontjából egy közös hasonló irányú célra egyesítenének.

Menjen maga kis hamis s ne fűzzön trófát komoly dolgokkal és komoly emberekkel.

Mert még róla sem teszünk fel komolyan, hogy feltegye komolyan akár az egri érsekről azt, hogy Pécsre küldje lyceuma alapítókéjét, akár a pécsi püspökről, hogy megkeresvényére azonnal postára pakolja a Szepessy alapítványt egy általa és utódai által többé nem befolyásolható célra s a nagy alapító intenciója ellenére!

Ily naivságokat az agyvelő csak is a mostani forró napokban hozhat világra.

Am ha úgy találja a miniszter, hogy sok a jogakademia, szüntessen meg néhányat, szüntesse meg a pozsonyit, vagy a győrit, mely Pécsről lett oda áttéve, hogy egy kiállításra legyen a másikhoz, de abba, hogy a pécsi, mely egy nagy vidék egyetlen és szükséges ügyintézője — megszüntetessék, Szepessy püspök utódja soha sem fogja, a miniszternek beleegyezését adni, főleg ha a megkeresés oly helytelen suppositumokra fektetett, semmi módó okokra támogatattik, — mint a jelenlegi.

A közigazgatási tisztviselők kvalifikációját akarják a belügyminiszteriumban tüzetesen megállapítani, alakították e célra az összes miniszteriumok képviselőiből a belügyi államtitkár előlelete alatt egy bizottságot, mely egy már kész tervezet felett fog véleményt mondani. — A közigazgatás reformja felett is tanácskozni fognak a kánikulás időkben, előre megjelölhető minő reformok fognak a forró konyhából előkerülni. — Faraghatnak törvényeket és szabályzatokat, de a míg a korruptio és protectio által diktált kvalifikációkat el nem dobják felülről, a közigazgatás fent és alant is azok szagát fogja magán hordozni.

A rendezett és minden kényelemmel fölrüházott sétány, odább a tánczerem előtt elnyomó pompás műkert, melyben a műkertes et remekel díszlenek ragyogó pompájukban a damask rózsától bel- és külhöz virágok nevezeteseb fajain keresztül le a szerény nefelejesség, mintegy szívet képezik a park erdős részének, mely a leiri hely körül terjed el.

Inuen a park erdős részének vevém utamat. Mily jól esik a visszaemlékezés e gyönyörű helyre, e helyre a hol meynyait le nem írható, a Természet-ada élvezetnek valék részese.

Élvezetek e helyen isteni természet gyönyörködtetm ragyogó szépségeiben, melyeknek szemlélekor önkénytelenül is leborulték a Teremtő fönséges alkotásu műve előtt és ajkam e hangokat rebegé: „Van van van Isten!”

Gyöngye e toll és azt hiszem gyöngye a legnagyobb költő tolla, leirni e hely szépségét, hól fülemilék, nem nyegle poéták közt történik a verseny, hól „zöldebb a fü, tisztább a patak, zengőbbek a dalok”, melyeket az Ég lakóinak ezre i zengenek az Úr dicsőítésére. Éltetőbb itt a lég, mint a nagy város fölciezomázott kertében, csillogóbb a harmat melyek tán az erdő dalosainak könnyűi, melyeket örömlükben ejtettek, hogy e helyen boldog a boldogtalán is, ragyóbb itt a harsányi hegy mögüll épen, most kibukkanó nap sugara, szebbnek nagyszerűbbnek kell itt mindennek lenni, mint a külföld fürdőhelyiségeiben.

Nem is értem, hogyan érezheti ott jól magát a magyar a mikor nem hazája levegőjét szívja. Idegennek érzi magát bizonyosan a nagy messzeségben hisz föltalálhatja-e ott ama vendégszeretetet, melyre hazájában lépten-nyomon akad? Szégyelnie kell magának, hogy pénzét idegennek adja cupa nagyurhatámságból, tetsz- és tündökölmi vagyásból, hólott minden szépet, jót és üdvöset föltalálhat itthon is. Szégyelnie kell magát mondand, hisz ma-holnap ténynyé válk a mondás, hogy — természet — az angol angol az ő hazájában, a francia francia, a német is német és csak a magyar nem magyar ott, a hól vajmi könnyen lehetne az.

Gondolataim e menetét Dezső bará-

— Nincs oly otromba hazugság, nincs oly alávaló gyanúsítás, nincs oly képtelenség, mit tehetetlensége és élehetlensége tudatában a habarék sajtója nem halmozza a függetlenségi pártta. — Az irigység szülte sárka méregbe mártott fekete tollal rontanak pártunknak a miért hogy néltünk van létjogunk, mert van külföldi célunk és programunk, ő nekik pedig nincsen, — mert hát a zsebelést csak nem irhatják ki zászlajukra! — Dübbe hozta legközelebb e dús legelőkre vágódó tulkokat az is, hogy az új belügyi államtitkár ez értelemben nyilatkozott választói előtt, nem tesz nekik, hogy a választók felvilágosítatnak afféllól, hogy az adott körülményeknél fogva nincs más észszerű választásunk, mint vagy megmaradni a közönséges alku mellett s ennek révén lassan beolvadni Auszriába, vagy a függetlenség zászlója alatt sorakozva megdönteni e vészes állapotokat és helyreállítani a tiszta personal uniót. — A korruptio „nagymestere” most előáll, mivel nagy orrmányával már elő e szimatolja, hogy a habarékok ideje lejárt és választóik jobbra pártunkhoz csatlakozoznak, előveszi nem csak a gyanúsítás fejezetét, mikkel a felsőbb körökben akar elűlni rosz hangulatot és bizalmatlanságot gerjeszteni, hanem még azon képtelenségre is vetemedik, hogy Tisza Kálmánt és társait olykép tünteti föl, mint a kik öntudatosan és véltnek titkos szövetségben pártunk malmára hajtják a vizet! (Az érdekbajhászat dübe elveszi az eszüket.)

Külföld.

A konferencia határozata hivatalos alakban már közöltetett a portávil, — miután a diplomacia előbb oda méltosított, hogy a török kormányt a hatalmak által követelt engedmények megadására hajlandóvá tegye. A diplomacia íly irányu működésének eredményeül tekintik Osman pasa hadügyminiszter elbocsáttatását, kiről tudva volt, hogy az ugynevezett török háboru-párt rendületlen híve, s a terület átengedésnek esküdt ellensége, s minthogy ő Abeddin pasával együtt folyvást az ellenállás szellemében hatott a szultánra, úgy okoskodnak Európa intéző körei s azt hangoztatják ezen intéző körök közlönyei, hogy a portán enyhe szelek fujdogálnak s hogy a szultán nem pártfogolja azon eszméket, melyek az Európa akaratát ellen kifejtendő kétségbeesett ellenállást

tom zavarta meg, a ki fölkeresett, hogy a fürdőhelyiségbe vezessen, a hol, mint mondá, szépszámu vendégsereg van már. Oda érven, fardeni mentünk. A fürdőszobák eléggé kényelmesek és igen tisztak. A kénköves víz nagyon üdítőleg hatott beteg testemre és én barátságommal a Dráva mellé készülttem kirándulni. De fogva tartott tisztem. (Ne gondolj nagyot, nyajas olvasó, csak a tárcza-czikkirót értem). Megtekintém a vendégszónnyvet és előbbeni borás gondolatom ellenében arról győződtem meg, biz szívesen vendégszónny látogaja a fürdőhelyiségeket. Szívesen jövöl meghataladja a 700 a**). Övön vendéggel több van, mint tavaly ugyan ezen időben. A vendégeknek körübeül 1/4 e gyógykezelés, 1/4 e szórakozás céljából idöz itt. Közöttük nem elegendő számban van képviselve a magyar, szerb és horvát főnemesség és papság.

Délután 4 óra felé városunkból, Szigetvárról, Sikiósról, Mohácsról és a környék többi helyiségeiből nagy számu vendégsereg érkezett 5 és 6 óra között az itt levőkkel egyetemben a tánczeremben gyűlték össze, a hól Tamás Laci bandája hanginál igen kedélyesen mulattak. A négyest 36 pár lejettette, kik között (a szépnemet értvén a „kik” alatt) kiűntek mindnyájan. A tánczerem működvelők zongorajátéka és éneke szakította félbe. Nagy élvezetül szolgált a hallgató közönségnek, Reissné asszony csengő éneke, melyet vagy 10 szer ujráltak meg. Éjjel felé a közönség szétoszlott. Én is haza felé vetem utamat, de nem, mielőtt rövid körutat ne tettem volna. —

A Günczöl szerkesztőnek rádjá ha nem csalódom éjtét mutat már. Mőnjünk tehát nyugodni. Úgy is sokáig vettem már igénybe figyelmét, kedves olvasóm. Bocsáss meg, ha levelem kissé száraz. E száraz időben nem irhattam üdőbbet. Ha netalán a városban talál e levelem ne irigyelj, hanem, ha szeret teheted, jőjj Harkányba. Itt, kellemesen fogsz mulatni. Az Ég veled!

K. S.
*) Hiba a fővárosi lapok azon állítása, mint-ha a vendégek száma nem érte volna el a 650-et

TÁRCZA.

Oh adjatok neki egy falat kenyeret!

A ligetek mélyén, az édes magányban. Hól sok tarka-barka, vidgali madár van. Hól a kristály vízü, kanyargó kis patak Nefeleges bokrok közt esirgödzöve szand.

Hól a viruló fak sűrű, sötét arnya. Borul az amúgy is vadregényes tájra. Hól az embert csupa szépségek környezik: Virágos domotétón kastély emelkedik.

Im a kastély felé egy ember lepeget. Ugy latszik nyomorban tölti az életet. Igen fakó szegény, ruhája rongy, foszlány. Vén koldusnak latszik a külseje után.

És valóban az is. Földönfutó szegény. Letett minden jóról, elhagyta a remény. Botjára dőve a kastély ajtajánál Nagyot fohászkozva körül néz és megáll.

A szép úri kastély és díszlő kertjei Ismertek előtte, mind-mind jól ismeri, Hogy is ne ismerne hól bú, hól kedv között E tündér kastélyban sok-sok napot töltött.

A kastély volt urát, a jószívű grófit, Azt is jól ismeri. . . . Szegény az megbukott, Pazar neje miatt adósságba dőle S nyomorban szenvedő koldus lett belőle.

A koldus áll merőn, arcát hó könny veri, Ó mindent ismer s őt semmi sem ismeri. De nem: a hól ebek, az okatlan kutyák Megismerik s kezét farkosóvalva nyalják.

A háznép bannlja eselőség környezé, Oly ismerős, de hat egyik sem ismeri — A kastély volt ura, kit neje önkre tett — Oh adjatok neki egy falat kenyeret!

Várady Ferencz (Feri.)

Tele van a szívem . . .

Tele van a szívem, Csordulatiig tele, — Egy csöpp nem sok, de már Anyi sem fér bele. Betölti a vágy, az Epedés, a bánat

Messzeszállt aranyos Madaram utánad.

Feszíti keblemet, Nem találja helyét, Ki akar szakadni S elrepülni feléd.

Sajgása, gyötrelme Nem esék oly zokon, Ha volna még egy sziv Az enyémmel rokon.

Kinek elmondhatnám, Mi lelkemet nyomja; Kí bánatom felet Átvenni kész volna.

A piéziny ér, melynek Keblén sebet vágna, Elsevegi baját A parti virágnak.

A részvevő virág Kis feje lehajlik, Megeszkölji sebet És az nem nyíllalik.

A szellő is, melyet Fájdalom úz, riaszt, — Fölleli a lombok Hűsében a vigaszt.

De szivemre nincs, ki Enyhület hozna . . . E némaság pedig Bűmát szaszorozza!

Magamba kell zárni, Mi lelkemen fekszik, S hordozni titokban Reggeltől napestig.

Félek: a szivem is Ugy fog járni épen Mint a szirt; — mely forrást Rejtetet mehében.

Gyülemlik . . . gyülemlik S visszafotott árja Szévteti a sziklát, Mely utját elállja.

Szívemmel is majd így Banik el keserve: Szétszakítja, hamár Nem férhet meg benne!

Harkány.

A szabadba vágyódk lelkem. Szabadulni óhajt a város önző zajától, nyomott levegőjétől, az egyszerű de boldg falusi élet körébe, honnan kiragadtatott, óhajt menekülni, oda, honnan száműzvék rút önzés és érdekbajhászás.

Elhatároztam, hogy szabadság időmet Harkányban töltöm. Nem fárasztak, nyajas olvasóm, az út leírásával Pécsről Harkányig, hisz rég meg van a vidékről mondva, hogy az a föld paradicsoma, nem un atlak uti benyomásaimmal, avagy épen egyéniségemet illető dolgokkal, nem teszem ezt. Ugorjunk a gondolatt sebes szárnyán a helyre, hól föltalálhatni véltem és föl is találtam, mit „lelkem váltig óhajt és fönhangon kért kebelem,” a helyre melyet a Természet oly gazdagon ajándékozott meg, a helyre, melyet ezren és ezren, kik fölgyógyulásukat neki köszönik, áldanak.

Az első benyomást is, melyet a faluba érkeztemkor éreztem, elég kellemesnek mondhatom. Étekinve a tisztaságtól, mely díszere válhatnék (sajnos hogy nem válik!) városunknak is, étekinve a lakósság nyajasságától, mely ismerőst ismeretlent egyaránt köszönt és kérdezősködésedre a tulságig nyajas, szives és beszédes, étekinve ezektől mondom csak azt emlitem meg, hogy (a mi Baranyában vajmi ritkaság!) úgyszólván kizárólag édes hazád zengő nyelve tti meg füleidet.

Az a szivből eredő vendégszeretet, mely a magyar embert annyira jellemzi és melyet itt időzeseimnek első óráiban is tapasztaltam, a hajlékukba csoportokba menő aratók vig dudolása, az a keresetlenség, melylyel a szomszéd, vagy az arra menő ismerős rövid időre párbeszédbe elegyedik a „kis ajtó” előtt a löcán ülőkkel: ez egyszerűnek látszó dolgok is rendkívül jótékonyan hatottak lelkemre. Nemsokára azonban ritkulni kezdett a falu nagy-utczáján a járó-kelek száma és én, az út faradalmait kipihenendő, hajlékomba tértem.

Másnap vasárnap reggel volt. Kora reggel a fürdőhelyiség felé vetem utamat amely díszes parkban fekszik. A fürdőutalajdonos úgy latszik, megtett mindent, a mi Harkányt ha nem is a föld, de leg-alább Baranya paradicsomává változtassa.

hirdetik. Az osztózat, osztogató és osztokodó hatalmak, azaz az azonos korai is lehet, mert Osmán elbocsátásának az is lehet az oka, hogy majdan ha kenyértörésre kerül a dolog, legyen alkalma érvényesíteni fényesen bebizonyított hadvezéri tehetségét, de akármi volt is oka Osmán pasha lemondásának, azt egy jószámul gondolkodó ember sem fogja elhárítani, hogy a porta a hatalmak jegyzékére egyszerűen lemondjon arról, amit jogának és érdekének tart. Muszurus pasha angol nagykövetség egy levelezéshez intézett következő szavai leginkább megvilágítják a helyzetet s a török félfogását: „Nem vagyunk vakok ama tény előtt — mondá — hogy uralkunk Európában vége felé jár, de azt nem kívánhatjuk fölünk, hogy től és tőnt előtt vonuljunk vissza; mi a Balkán félszigetet karddal bódítottuk meg, s mintán századokig bírtuk, csak is kard fog kiütni belőle”. Azt mi már régen megmondottuk, hogy a konferencia „rölatok nélkületek” elvén alapuló országsszabdalló eljárása okvetlen háborúra vezet. — A ki szellett vet, az vihart arat.

Franciaország fenséges ünnepet tilt július 14-én. A francia, — és ez által a világszabadok hajnalpírjának első deréngése emlékére ünnepet szentelt a megfűlt köztársaság, melyet az által tett legörvendesebb, hogy a kommunizisták 9 kivétellel amnesztiát (bűnbocsánatot) s ezen kilencnek is, — kiket a senatus módosítványra az amnesztiából kizárt — kegyelmet adott. Ezentúl július 14, — azon nap, melyen a hosszú tőrésben kifáradt nép a zsarnokság századokon keresztül fenálló megfélemlítő eszközét, a „Bastille” nevű óriási börtönhelyiséget lerombolta, — általános francia nemzeti ünnepé lesz, olyan mint nálunk márcz. 15-ike, melylyel jelentőségében is megegyez. Az ünnepély leírásához nem fogunk, lapunkban arra tér nincs, olvasóink úgy is elképzelhetik, minő lehet a dívat és a tünemények leggyakorlatosabb nép nemzeti ünnepé, melynek legkiemelkedőbb pontja még is 8 különféle szobor és a köztársaság óriási szobrának lepezése.

Konstantinápolyból legújában azon hír érkezett, hogy a porta Osmán pasha vezérlete alatt 80,000 főnyi hadsereget összpontosít Drinápolyban.

Ausztria Magyarorszában is oly intézkedések történnék mindkét részen, melyek a mozgósítási előkészületek helyegét viselik magukon, mely valószínű a portának a hatalmakhoz legújában, de még a konferencia határozatának kézhez vétele előtt intézett jegyzékének nagyon határozott hangjában leli magyarazatát. Kimondja itt ugyanis határozottan a porta, hogy a két tartomány elszakításába semmikép bele nem egyez, független Európát, hogy az átengedés a legvéresebb következményeket vonná maga után, mert a lakosság hosszas és makacs harcokat fog kifejteni, hogy megvédje azon területeket, melyekkel nemzeti léte van egybekapcsolva. A porta ez okból soha sem írhatna alá oly rendelkezést, mely az ottani lakosságot kétségbe ejtené.

A dolgok ily állásában nem lehet tehát képzelní oly esetet, melyben a konferencia határozatai vérontás nélkül végrehajthatók lennének s az európai béke helyre állítását hangzó diplomácia most már beláthatják, hogy híres tanácskozás csak egy nagy zűrzavar s egy elkeseredett háború szülő anyjává lett.

Konstantinápolyi hírek szerint a porta és az olasz kormány között néhány nap óta titkos tárgyalások folynak. Abeddin pasha naponként érkezik Corti gróf olasz nagykövettel, Abeddin főre Wessil bej pedig 5 alban küldöttel Rómába utazott Humbert királyhoz. Abeddin pasha egy szerszind kinyilatkozta Anglia és Franciaország képviselőinek, hogy a berlini konferencia határozatai nem a berlini szerződésből kifolyók, ha em egész új követelésekkel állnak elő, melyek teljesítésére a porta nem kötelezhető. Diplomáciai körökben nagy zavar uralkodik. Göseben angol nagykövét egész nyitán kifejezte azon véleményét, hogy a porta passiv magatartása Európa tanácsai irányában csak háború által törhető meg.

A gymnáziumok és az ipariskolák.

Írta: Dr Szalay Alfréd
pécsi főgym. igazgató.

(Folytatás.)
IV.
Azért, nem lehet eléggé örvendünk azon mozgalmak fölött, melyek a székesfehérvári országos kiállítás folytán edes magyar hazánkban megindultak s melyeket a nemes gróf, Zichy Jenő, oly fíradhatatlan buzgalommal országszerte terjeszté, rendszerezé és megszilárdítani törekszik. Üdvözöljük ezen alkalomból Pécs város azon derék polgárait is, kik a keletkezett áramlat folytán Pécsért a kereskedelmi és iparos társulatot megalapították. Tették ezt Pécs város vállalkozó iparosai már több évvel azelőtt, de a tűz akkorában, erőre nem kapván, csak hamar kialudt. Legyen szabad remélnünk, hogy az újra fölélesztett, tűz több lesz a szalmalángnál. Legyen szabad remélnünk, hogy tömörülés és kitartás által a pécsvárosi iparos társulat fog alapítani oly ipariskolát, melyben az ügy komolyságánál fogva nem fog megtűnneti semmi, a mit értünk e szó alatt: *széledés*. Oly iskola legyen az, melyben ne csak előadjanak a tanárok, de a tanítványok is tudjanak! A közokt. m. k. miniszterium a lefolyt tanév alatt kihirdette, hogy Budapesthez közép-ipariskolai tanfolyam nyitattik. Ez igen jól van,

de az országra nem elég. Jules Simon idézett szavai szerint az ipar fölvirágoztatására nézve szükséges, hogy legyenek *mintánk és iskolánk dúsán*. Azzal keveset tejtük magunkat, hogy a Pécsért megalakult iparos társulat fog gondoskodni oly ipariskoláról melyben az iparizikk-minták bősége mellett mintaszert lesz a berendezés, minták lesznek a tanárok is, s melyben a sikeres tünit és a növendékekben gyümölcsezni fog dúsán.

Jól tudom, hogy az iparos életpálya ellen akadályul fenáll még azon előítéletekből igen sok, melyekről a bevezető ídezetben és az ezen értekezés II ik számában emlékeztem; azt is tudom, hogy ezen előítéletek rögtön, egy csapásra ki nem írhatók. De az is bizonyos, hogy ha a szülők, válllvetve, közreműködnek: az előítéletek úgy elbánnak, mint a favágók fejszéi a százados tölgyekkel. Az ember a vele született kevelységénél fogva nagyra vágyó és hívalkodásában inkább választja a koldus és renyhe uraságot, mint a munkás, de jóllehet vezető iparosságot. Így volt ez már a görögökéül, így volt és van részben az európai népekéül. De a mely név megizlette egyszer a kereskedelem és iparos élet édes gyümölcseit, azt az úres urhatnamság láza nem győtri többé, hanem dolgozik, hogy szerezzen, és szerez, hogy uralkodjék!

Hogy mily neveltségek az iparos foglalkozás ellen fenálló előítéletek, annak kimutatására legyen szabad az ó-görög világból példát fölhoznom.

Midőn Athena város polgársága a 30 zsarnok ellen föltámadt, és a polgárok közül sokan a Pireus kikötőbe futottak: Aristarch, athenai polgár, házába 14 nőrokon menekült, kik mind szabad polgárok, az akkori viszonyok szerint, az előkelő osztályhoz tartoztak. Minthogy ily nagy haszemélyzet kitarása Aristarch erejét föltöltölte és Aristarch e miatt igen szomorú lett, Sokrates, látván barátja sötét arcát, kérdezte tőle: „Nem közölnéd velem, barátom, bajodat, talán valami képen könyvnyithetnék terbeden. Ekkor Aristarch elbeszélte a történeteket, hozzá tevén, menyire nehezebb esik tédentől nézni, mint nyomorognak a hozzá nem ként nőkön, kiket végre még sem képes a véginségűl megmenteni. Erre Sokrates e szavakkal fordult Aristarchhoz: Miken lehetősége, hogy Keramon polgár, kinek oly sokat kell eltartania, ezt nem csak megteheti, hanem e mellett meggazdagszik, te pedig azon aggdóol hogy az élelem hiánya miatt házad nagy személyzete nyomortól tan elvész? Hja válaszolt Aristarch, Keramon rabszolgákat tart, én pedig előkelő szabadokat. Mond meg nekem, szóla Sokrates, a két osztály közül melyiket tartod e jobbnak, a rabszolgákat e vagy a szabadokat? A szabadokat, válaszolá Aristarch. Nem szégyen-e tehát, kérde Sokrates, hogy Keramon a rosszabbak által meggazdagszik, te pedig jobbakkal véginségre jutsz? Avagy nem látod-e, Kerybos pék is nem csak nagy szolgaszemélyzetet tart, de a mellett vígan él e gyarapodik; hasonlólag Demaeis és Menon szabók? Oh ez nem csoda, felelé Aristarch, ezek házi személyzete szolgápnég, az enyim pedig finom műveltségű hűlgyek. Ugyan mond meg nekem, kérde Sokrates, ért-e házi népesség a kenyérsültéshez vagy a felső s alsó férfi s női ruhá készítéshez? Ért bizonyára, felelé Aristarch. Tehát azt véled, mondá Sokrates, mert házad személyzete előkelő rokonok, nincs más teendőjük, mint enni és aludni? Gondolod-e, hogy az előkelők közül azok, kik úgy élnek, mint nőrokonaid, jobban és boldogabban élnek, mint azok, kik képességek szerint valami hasznosat művelnek? Vagy azt hiszed, hogy a restség és gondatlanság testi és lelki javokra válik az embereknek, a munkásság pedig és szorgalom ártalmokra? Vajjon azért képeztek-e magokat nőrokonaid hogy képességeket soha semmire se alkalmazzák? Lásd, jeleuleg sen te nem örlsz nekik, mert bennök ingenyölöket, kenyérfogyasztókat látsz; sem ők nem örlnek neked, mert látják, mily sötét arcczal nészes rájok. Attól lehet tartani, hogy előbb utóbb gyűlölet fog fejlődni köztetek. Ha pedig te őket munkásságra vezetéd, kedvesek fognak lenni előtéd, mert látod, hogy reád nézve hasznosak; d; te is kedves fogsz lenni előtök, mert észreveszik, hogy örlsz nekik, és az iránt bennök támadt hála a legszívesebb baráti viszonyra fog kifejlődni. Igaz, hogy, ha valamely gyalázatos foglalkozáshoz kellene fognok, akkor jobb lenne meghalniok: de itt kézi munkáról van szó, mely pedig nödkhez kiválóan illő és tisztos. Ne késekedj tehát őket hasznos foglalkozásra vezetni, mert ez reád és reájok nézve egyiránt üdvös lesz. Kezdeményezéseted bizonyosan kész szívvel fogják fogadni és a gyakorlatba átvinni.” Aristarch elfogadta Sokrates tanácsát és gyaput vásárolt, melyből nőrokonai fölötököt készítették és elárusították. Munka közt reggeliztek s a munka után ebédeltek; a sötét arczot vig tekintet váltotta föl, nyit és bizalmas arcczal néztek egymás szeméibe. A nő Aristarchban tápláló atyjokat szemlélték, és pedig bennök hasznos munkásnőket látott és csakhamar megalapítottat a házi boldogság.

A görög klasszikusból kölcsönzött ezen elbeszéléshöz tanulságul ezt esatolom, hogy az európai népek közül, a melyik előbb elfoáadta Sokrates tanácsát, hogy a nemes vagy előkelő osztály előítéleteiből kivételközven, ne tartsa szégyennek a munkát t. i. az ipart, kereskedelmet, azok előbb megalapították magok közt a jóllehet és ezzel a nemzeti nagy önérszetet, ott látjuk ezek élén Angliát, Franciaországot, Éj-

szak Amerikát sat. Azért áll ezektől szégyen magyar hazánk oly távol, mert az előítéletek bilineisei által leudgázva élt egész a 19 ik század közepéig. s akkor is forradalmi nagy katasztrófa volt szük-séges, hogy legalább elvben levetkőzse a kaszt-szülte előítéletek és elfogadja a köztehervisélet s a törvény előtt való egyenlőséget. Mikor virrad föl azon szép nap, melyen az elvilég kimondott ige testté, valóságga, igazsággá fog válni közztünk?

Én ismertem előkelő uróit, ki dús nyugdíja daczára három felütött teányát, hogy menyélté közt másvalamire ne gondoljanak, esipkemunkára szoritotta, melyet az anya kereskedelemben elárusított; hallottam előkelő nőkről, hogy, mostoha körülmények által kényszerítve, valamely művészi vagy egyéb közhasznú foglalkozáshoz fogtak; de hazánkban ezen esetek még az előkelő női világban is ritkák, a honoratiók gyermekeik közt pedig csaknem hallatlanok. Hosszú idő kivá tatik oda, hogy nálunk az iparos élet nellen fenálló előítéletek elenyészessenek, ki vévén az esetet, ha a szülők, országszerte áthatva azon igazságtól, hogy a munka nem szégyen, az ipartés nem degradált, alantias foglalkozás: magok is levetik az előítéletek azután kis gyermekeik lelkét nem töltik el nagyra vágyással, nem örlítik kedvök vagy tehetségek rovására a középtanodába; ellenkezőleg zsenge lelkökbé becsepegtetik az iparos élet valamely ága iránt a szeretet, hogy jó kedvvel nézzenek jövődéli életpályájok elé és szakiskolában kiképeztetvén, utazni küldik őket, hogy, a külföldön való foglalkozás közt ellevév az iparos népek titkait, bő tapasztalással térjenek vissza és telepedjenek meg Magyarországon: ekkor teljes fog lenni a szülői öröm, midőn látják, hogy gyermekeik képzettségük és munkásságuk által mint alapítják meg a megérdemelt jólétet, takarékos és rendes életmód által a családi boldogságot, mely, különben is, ha jól tudom, legtöbnyire az iparos osztálynál szokott lenni — otthonos.

Szerencsés Franciaország, hol, midőn Jules Simon az ipar további fölvirágoztatására vonatkozó nevezetes szavait elmondotta, nem volt nekie szükség az iparos foglalkozás ellen való előítéleteket czéfolgatni. De bizzunk a jövőben, a szük-ség nagy mester; a szük-ség megtanít majd minket is dolgozni, a munka öitünkbe hualtja édes gyümölcseit, melyeket, ha megizelünk és értékesítünk, be fogjuk látni menyire igaz az, hogy az úres zseb csak urhatnamságra, a telt tárcza pedig valódi uralomra vezet; a szegénység a népeket lenyitgözi és függőben tartja, a gazdagság függetlené teszi és uralkodásra juttatja!

V.

Mi alapföltétele annak, hogy az iparos kezében az ipar virágozzék? Mint a t. olvasó látja, a föltett kérdés nem oda czéloz, hogyan lehet-e az ipart ország-szerite virágoztára hozni. Nem tanodai értelevény keretébe tartozik az ily nagy szabású kérdés tárgyalása, hanem a nemzetgazdaságt körebe, úgy mint, hol tökérlő, oleső pénzről, munkákész bőségéről, országos társulárol, a közlekedés megkönyvítéséről sat. van szó. Ezen értekezés egyes szük-ségek szól, hogy addig is, míg az ipar és kereskedelem országos erővel fölkaroltatik és rendezetik, tájkozva legyenek a szülők azon laptelőtre nézve, mely megkivántatik ahhoz, hogy gyermekeikből jó iparosok váljanak. Sok szülő örömeztöb iparra adná gyermekét, mint a gymnáziumba, ha előre tudná, hogy gyermeke kezében a választott iparág nem tengődni, hanem virágozni fog.

Ismétlem a kérdést: Mi alapföltétele annak, hogy az iparos kezében az ipar virágozzék? Kétség kívül a *képzetség*. Ezen állítást elméletileg is be lehetne bizonyítani, de nem szük-séges; hiszen alig találkozik valaki, ki annak igazságáról meg volna győződve. Gyakorlati példát, megtörtént esetet fogok tehát a sok közül kiválasztani és elbeszélni, mert ez nem csak meggyőz, de utat is mutat; azon fölül gyönyörködött és vonz. Ha elbeszélsem tárgyál oly példát választottam még is, mely az iparos foglalkozások közt talán nem a legkiválóbb: erre a fölhozott példa alkalmas volta mellett engem böles Sokrates eljárása bátorít, ki egy előkelő athenai férfúnak és finom műveltségű nőrokonainak hasonló példát hozott föl, hogy őket az igazságról meggyőzze; de a példa kiszemelésénél azon oknál fogva sem voltam válogatos, mert szerintem minden iparos foglalkozás egyiránt tisztos, míg becsültes.

1840-ben, hazánk egyik nagyobb városába érkezett egy szabósegéd azon czéloból, hogy ott megtelepedjék. 1828 ban fölzsabadulván, pár évet Magyarországon töltött, azután kivándorolt Bécsbe, hol sikerült neki a legjobb hírből álló szabó-cséhöz beszegődnie. Midőn, mint legifjabb segéd, a tágas műhelyben körültekintett és látta, mily sok idősb segéd van előtte, azon gondolat támadt benne, miképen lehetne neki az előtte valókat megelőznie mind, sőt hasonlóvá lennie magához a szakértő meserhez. Bécsben akkorában nyitott vasárnap iskolá a segédekre nézve, hol a vállalkozók rajzoló és mintákat készíteni tanultak. Beállott tehát ezen ipariskolába és, mert rendkívüli buzgalmat tanusított, csakhamar magára vonta a tanár figyelmét, ki, értesítvén foglalkozása feltúl, az elméleti tanulmány mellett oda törekedett, hogy buzgó tagitványát az emberi testalkatra, annak változatosságára, a testrészek arányosságára vagy aránytalanságára, a hajlásokra, domború vagy homorú voltára

rajzban, mint életképekben figyelmeztesse. A szabósegéd a rajziskola után vasárnap mulatság helyett haza ment és magán szorgalom utján folytatta tanulmányait. Keresménye egy részét ekként megtakarította és rajta egy egy kamatozó papír-részvényt vett. Midőn a szabómaster segédjének buzgalomról értesült, közelebb vonta őt magához, kipuhaltta képességet, alkalmilag feltevélete alatt mentek vetetett vele, a szabásnál segédkezett, majd betegsége alkalmával helyettesítette magát általa. A legifjabb segéd elérte tehát fíradhatatlan buzgalma által kitűzött czélját, megszökte segédársait midőben szük-ség esetében pótolta mesterét 1810-ben. Magyarorszába visszatérénd, arra kérte mesterét, engedje meg neki hogy számára egy felütött, kiállithasson. Mestere beleegyezésével csakugyan állított ki neki oly felütőt mely által az üzletben mindenkit meglepett. A szabósegéd tehát Magyarországot egyik nagyobb városába költözött, hogy ott megtelepedjék. Akkor a czéhiek még fennállottak, neki tehát előbb remekelnie kellett, hogy üzletét megkezdhesse. A remekelés sikerült, minek folytán a város polgárai sorába iktattott. Miután műhelyét berendezte, oda törekedett, hogy egy-két előkelő férfúnak készítsen felütőt, hogy képességéről a városi közönség magának tudomást szerezze. Midőn ez megtörtént, rövid idő múlva annyi munkát kapott, hogy számos segédjével alig győzött a megrendelések eleget tenni. És, idővel meggazdagodván, oly jóllehet juttott, hogy, miut mondotta, nem cserélne a vármegye főbírájával, sőt alispánjával sem, mert ezek, úgymond, csak költséges restaurátó által juthatnak hivatalukhoz, mely mind a mellett ideiglenes: míg neki alig van egyébre szük-sége, mint egészségre, hogy Magyarországon vagy külföldön megtelepedjék és gyarapodjék. Ime egy elő történet, melyet sok közül azért választottam ki, hogy kimutassam, menyire föl bírja magát vagyoniilag küzdeni a legegyszerűbb iparos még akkor is, ha magán szorgalom utján megszerezi magának a szakabavágó képzettséget, mit vandorlás utján Budapestben, vagy Bécsben megtehet minden iparos segéd, tehát olyan is, kinek szülöföldén szakabavágó ipariskola nincsen!

Egyébkint, habár a fölhozott példa azt bizonyítja, hogy oly iparosra nézve, ki tanulni, haladni, szóval magát kiképezni és ipart saját kezei közt virágoztára hozni akarja, nincs akadály, melyet buzgalma, törekvése által le nem győzhetne: ennek daczára Jules Simonnal azt állított meg is: „Ipariskolára van szük-ségünk dúsán, hogy iparunk által fölvirágozzék és iparizikkunk ne csak saját szük-ségeinket földözéik, de a külföldi cziakkal is versenyezhessenek.

Az ipariskolák sofélték, elszámolni azokat föltételek. Fölállításuk nem egyes polgár, hanem a kormány, városka vagy a megalakult ipar és kereskedelmi társulatok föladata. Áltassanuk csak föl a köz és helyi érdekek tekintetbe vételével a minden vidékre nézve alkalmas szük-ségek, keltsenek a szülők zsenge gyermekeikben az iparos foglalkozás iránt érdekeltséget és szeretetet; adják be oda gyermekeiket és gondos közreműködés közt képeztessek ki őket; vándorlás utján befejezhetik mint segédek az önképesest, hogy mintákban, mint tapasztalásban egyaránt gazdagok térjenek vissza hazájokba: akkor meg fogják látni a szülők, hogy gyermekeikről jobban gondoskodtak, mint ha nagy költsézés mellett, miut mondani szokták tizenkét iskolán keresztül erőitették volna őket!

A képzettség virágoztára juttatja az iparos kezében az ipart, a munkásság és takarékosjóllethe és gazdagságra vezet az iparos embert. A munkásság becsét senki jobban és rövidebben meg nem határozta, mint az angol iparos, midőn kimondotta: Az idő pénz. Az üzletvilág megértette a nevezetes mondatot és fölhasználja a nem csak óráit, de az óra perczeit is. Csakugyan, ki naponkint 10—12 óráig dolgozik, az kétszer annyit dolgozik és érdemel, mint ha 5—6 óráig dolgozott volna; mert az idő pénz! A vasuti vonatvezető a kiszabott időben perczre érkezik meg vonatával, mert az idő pénz! Midőn a gőzhajó az állomásoknál kiköt, a rendkívüli sürgés-fürgás mi egyebet jelent, mint az idő pénz? Midőn utitársammal egykor Londonban reggeliztem, sietve lépett az étkező helyiségbe reggel hét óra körül egy közel lakó cipész és, k zébe bevén egy politikai újságlapot, miután az idő pénz! Nagy szerencsétlenség tehát a magyar iparosra nézve, midőn, másra fordítja, idejét szük-ség nélkül üzletben kívül tölti. Üzletétől, melynek pedig neki legkedvesebbnek kellene lennie, el-elfordulván, lassankint elidegenedik és másban találja kedvét; a munka menetét felügyelet nélkül hagyja, vagy a segédekre bizza, kik mi sem várnak egyebet, mint hogy a gazda levegye róluk szeméit, hogy vonatva dolgozzanak és hibára hibát halmozzanak. Hogy ilyenkor nem csak a virágzásnak iudult ipar hanyatlík, de tündözni kezd a már mutatkozó jólle, sőt nem ritkán tönkre jut a legzsebb üzlet is: azt az üzletélet számtalan példái bizonyítják. Ismertem én, de ismert bizonyára más is szakértő iparosokat, kik ekként mentek tönkre; de ismertem ellenkezőleg kevésbé képzett iparosokat, kik az időt megbecsülték és, kitartó munkásság folytán, jóllethe, vagyonhoz jutottak; hja, az idő pénz!

Azt mondottam, a munkásság és takarékosjóllethe és gazdagságra vezet az iparost.

A magyar embert úgy ismerik külföldön, mint ki vendégszerető és nagy lelkű. Ezek szép tulajdonságok ugyan, de csak akkor, ha a józan ész-szabta határokon túl nem hatjantak; mert ekkor nem éreányek, hanem anyagi ügyvilkosságnak nevezhető inkább. Lshett is volna a magyar ember mindkettő t. i. vendégszerető és nagylelkű, csak ne lépte volna át az eszéyeség korlátait; csak ne kívánt volna lenni fölbirtokán a fénylűzésben lekontrázó kis-király; csak ne léte volna a vendégszeretetet a kocsikerék elfűrészteléseig, hogy így vendéget, kedvök ellenére is, további lakmározás végett házában visszatartsa; csak ne domborozt volna a hegedűszó mellett addig, míg ki nem repült zsebéből az utolsó garas: akkor volna neki péuze; akkor nem függne a hitelezőköl; akkor nem került volna számtalan szép magyar birtok idegen vagy uzsorás kézre; akkor nem jutott volna sok ós birtokos magyar család inségre; akkor nem vetette volna magát oly sok magyar úr a corruptió piszkos karjaiba.

De térjünk vissza az iparoshoz. Azt mondottam, az iparost jóllethe és gazdagságra vezet a munkássággal párosult takarékosjóllethe. Valóban, sajátszerű titok rejlik a munkásságban. Oly virágzóbb az, melylyel együtt nyílik a takarékosjóllethe: nem csak azért, mert a szorgalmas munkásnak kevésbé marad ideje a koldus a pénzfelesléshöz, hanem főleg azért, mert a péuzi, t. i. fáradtság kereseménye juttatját, meg tudja becsülni és vagy üzletébe, vagy ház- s egyéb birtokba fekteti, vagy további gyűjtés végett a takarékpéuzáiba helyezi. Azt mondja talán valaki, hogy ez, így elmondva, papiroson szépen megáll, hanem az életben nincs így! Ennek ellenében, én egész komolysággal azt válaszolom, hogy szakértő, szorgalmas és takarékos iparost mint eddig nem ismertem, ki — leszámitván a véletlen szerencsétlenségeket — magát és övét fenn nem tartotta, vagy bizonyos jóllethe el nem jutott volna. Még a napzsáns is telhet félre naponkint valamit, ha takarékos! Néhány év előtt utitársammal Parisban tartózkodván, vendéglőstűnkét, ki vendégei számára konyhát tartott, arra kérők, fogadjon el minket egy-kétszer asztalához. Tettük ezt bizalmasab beszélgetés czéljából. Kérésűnkot teljesítette. Kapunk huszevet melybe kenyér volt aprítva, marhahúst fözélkmelléklettel és bort. Másnap, vasárnap, ugyanezt és sült galambot. Etkezés közt elmondotta vendéglőstűnk, hogy az öt milárd hadisarc-höz neki évenkint háromszáz frankkal kell járulnia tíz évig s hogy ő, a nagy adó mellett, azon fölül meg is akar takarítani családjának valamit. Övasóim egyike másika, lehet, hogy e fölött mosolyg; nos, ezt megteheti; hanem azután jussom eszébe, hogy ezen az uton fizette ki Franciaország nem csak az öt milárd hadi sarozot, hanem évi költségvetése fölös összeget — halhatlan siker maup egész Európában! — mutat. A havas és meddő hegyekkel borított kis Schweiz ipara és takarékosjóllethe által vagyonos és folytonos jóllethe örvend: az adott Magyarországot látható pedig egyetlen mostoha teremtés után az éhség karjai ölelgetik és szorogtatják halálra.

Végül még egy-észrevételt!

Az ipar, munkásság és takarékosjóllethe által jóllethe jutott családokon végig tekintvén, az észletem, hogy ezen családok legtöbbje — nem egyes családtágról szólók — rendes, solid és erkölcsös életű családok. Midőn szülővárosomból eltávoloztam, magam tanító readbe léjtek, melynek tagja lehetni szerencsés vagyok: évek után, meglátogatván szülőföldemet, kérdéskösdtem volt gyerekektársaim után. Megneveztek néhányat, kik iparos pályát választván, kisebb-nagyobb jóllethek örvendettek; e minettek aztán többeket, kik dologkerülőkké, naplopókká váltak és a legrendellenesbül éltek. Néhány év után ismét meglátogatam szülőhelyemet. Részvéttel kérdéskösdtem naplopó kortársaim után és meglepetésére köztőlük háromról, azt kaptam válaszul, hogy azok visszatértek a munkához, szorgalmasan dolgoznak és nem csak bizonyos jóllethe kezdték mi örven lenni, de családi életet alapítván, úgy ismertettek, miut rendes, solid, erkölcsös életű emberek. Ime a munkásság áldása! A munkásság rendet csinál és alapít az ember lelkében, a megalapított életrend élvezeti út az erkölcsiséghez és Istenhez!

A botrányok legnagyobbika!

Tekintetes szerkesztő Úr!
Amit ön becses lapja ez évi 28 számának „különfélék” című rendes rovatában a budai külvárosi vámsorompókúál történetekről előadott, épen nem felel meg a valóságnak, miert is inditva érzem magamat felkérni őt ama, a botrányok legnagyobb fokán tündöklő brutális ilyenem, pontos közlésére: Én, mint pécsi adózó polgár, falusi (budafa-mánai) jószágomról két kocsit bort hoztattam be. Bizonyos ügyben vissza maradni kényszerűvé, fuvarosaim jóval előbb érkeztek a nevezett so-

rompokhoz, rögtön lefették a kocsiját 10 — 10 krt. s csak így löcséiken „vám-
zedélával ellátva” bocsátatták beült a
vámot. hol megérkezésig etettek. 12 re
járt már az idő, midőn a helyszínére érvén,
átadtam s hatóságát kiszolgáltatót bor-
vám ezédelit s mit sem tudván az előbbiről,
újra megfiztettem ama 20 krajai díjat s
köteleseim pontos teljesítésének tudatá-
ban lakásomra tértem.

Kocsisaim befogván, szintén utnak
indultak, azonban vagy öt lépésnyire való
haladtukban ugyan azon egyéni állítat-
tak meg, kinek ők fizették le az illetékes
vámot: Hogy mer kendek elindulni —
rivalt rájuk a tiene — hát a vámot kinek
fizették le. Hát magának — szolt az első,
a kocsit tetején ülő s semmi rozsat sem sejtő pór.
Erre a járó-kelők szemelátára s nem csekély
csodálkozására s rémületére: oly erővel
rántotta le a kocsióról az országút követé-
zetére, hogy bal kufesontjára s lapozkájára
megrepedvén, dologra maig is képtelen.
Aztán a második fuvaros volt a soron:
Hát kend is megfizette már a vámot?
kérdé a gazember. Ugy, hát nem emlé-
kszik, hogy maga ragasztotta löcsémre ezt
a vámezédulát...? Alig volt képes
szavait befejezni, mert a következő perczen
a földön hevert... életeitell.

A vámt tehát kétszer meg volt fizetve,
most harmadszor követeltetett.
A lármára összedőltek külvárosi nép,
míután dühében néhány követ hajított
ama bódéra, melybe a most már észere
tért henegező zárkózott, a városháza
osztókéle a félkezű fuvarost. Nemsokára
visszatért néhány hajdu, egy biztos és
erős nos meg egy halottas kocsi kísere-
telén. Azonban a holtnak vélt, mozdula-
tanul hullaként a gyepen heverő pórt, ki
fölött kis fia oly megbáton sirógált,
sikerült a gyilkos neje ügyes kezelésének
már ekkorra lábra állítani. Ugy látszik
e nő nem most foglalkozott először e
munkával.

Az orvos megvizsgálta a sérüléseket
s a letört vállat felkötö. Aztán összeirattak
a tanúk. Amaz, az emberiség nemtelen
sörpedékének megvetésére legméltóbbja
pedig, másnap 9 órára a hatóság elé
citolattott. Hanem, hogy itt mi történt,
azt a szegény, adózó polgárnak még csak
sejtenie sem lehet s szabad. Annyi azon-
ban bizonyos, hogy e szemétembernek
semmi baja, szabad lábán van, s mi több,
még csak eddigi foglalkozásától sem
függesszett fel, s mi még ennél is több,
városszerte dícsérik, hogy mily igazsá-
gossá tette le a szerecsételeket, és, ami
legtöbb mindezeket voltok szemben is
elég szemtelen volt elmondani.

Pécselt ily szolgálai vannak a nemesi-
nek.

Ha a nép igazságot szolgáltat ma-
gának a rajta elkövetett igaztalanságot,
úgy új büntetés vár rá, ha pedig tőr s
télén hagyja magát agra verni, akkor
gyilkosainak kutya baja.

Ne féljetek vámosok, hisz Pécs sza-
bad királyi város! Az bizony! Szegény
védtelen nép!

Marton József.

Törvénytörési esernok.

Előadott polgári perek:
Michits János és Helena Michits Fer-
rencz és ennek csődötmege ellen 4000 ft
s jár. iránt. — Onoka Pál Köröm Mária
ellen ingatlan bírtok és haszonélvezete
iránt. — Kerese Kálmán Gócs Gyula
ellen 627 ft 87 kr. és jár iránt. — Józsa
Dániel és társa öz. Bekásy Bénéne ellen,
nyugta kiállítás iránt. — Molnár József
Jandó Katalin és Rozália ellen, bírtok-
arany megállapítása iránt. — Freyler Kál-
mán öz. Hilscher Ignaczné ellen 510 ft
35 kr. és járuléki iránt.

Előadandó büntető ügyek:
Julius 20-án: Fekete Mihály és neje
ellen család. — Perger Ferencz ellen ha-
mis okmány készítés.
Julius 21-én: Lengert György ellen
okmány hamisítás. — Kverkoarits Antal
bírói zártörési sikkasztás.
Julius 23-án: Czviánovits Brankó és
társa ellen emberölés illetőleg abbani bün-
részesség. — Fink József ellen hamis
vádaskodás.
Julius 24-én: Gálits Károly és társai
ellen. lopás. — Szabó Csicseri Sándor
ellen hamis okirat felhasználás.

HIVATALOS.

FELHÍVÁS.

Vallás- és közoktatási magy. kir.
miniszter ur ő nagyméltósága Pécselt, a
román, horvát és német ajku néptanítók
részére hat heti magyarnyelvi pótanfolya-
mot rendezett s erre eddig mintegy 63
tanító jelent meg. Szük anyagi viszonyok
közt lévő tanítóinkra nézve óhajtott
volna, hogy azok a lehető olcsó ellátásban
résztvelesnek; mi azonban csak úgy volna
elérhető, ha találkoznék, ki ily tömeges
szám mellett vállalkoznék ezek élelmiszé-
sére. Az élelmiszé ebedre 2, és vacsorára
1 táj egyszerű, de tápláló eledelből állna,
mint pl. leves, főzelék bússal és egy jó
adag kenyér, vagy paprikás és zsetsa,
vacsorára felváltva főzelék bússal vagy más
hús eledel kenyérről.
Ennélfogva felhívotnak vállalkozók,
hogy ajánlataikat — egy-egy személy
élelmiszé után — a baranyamegyei kir.
tanfelügyelőségénél azonnai, de legkésőbb
e hó 20-áig írásban benyújtsák szives-
kedjenek.
Pécselt, 1880. július 15-én.
SALAMON JÓZSEF,
kir. tanfelügyelő.

Különfélék.

— **Csengery Antal a magyar tudomán-**
nyosakademia másodelnöke, a magyar
földhitei-intézet igazgatója s országos kép-
viselő július 13-án Budapesten hosszas
szünetes után elhunyt 59 éves korában.
Kiváló publicistát, kitűnő szónokot, érde-
mekben gazdag tudóst, fáradhatatlan mun-
kást s szeplőtelen jellemű embert vesztett
benn a magyar közélet. Nem volt pár-
tunk tagja, de hazafini érényei az elismer-
és és részvét kifejezéseire köteleztek.
Halála fájdalommal töltötte be az egész
országot, sőt a király is siettel táviratilag
részvétet járult a csapáshoz, mely e sa-
lárdj s hájáját kora elhunytával érte.
Földi maradványait tegnap előtt tették az
akademia dísztereméből nagy tisztelettel
székkel a kerepesi út melletti temetőben
örök nyugalomra. Ádás emlékeztető!

— **Kosma Sándor kir. főügyész** mult
kedden magjátágra a helybel. kir. tör-
vénytörési börtön helyiségeit s azok szaporí-
tását rendelte el.
— **A tüzesetek igen gyakoriak** kezd-
nek lenni városunkban. Mult vasárnap
közvetlen a Tetye alatt gyuladt ki éjjeli
11 órák s néhány perc alatt négy lak-
ház állott lángokban, rémesen világítván
meg az agg Meceket és a teteji roma-
kat. Meglehetősen erős északi szél fújván
nagy erőfeszítésbe került a pusztító lán-
goknak gátot emelni. A tűz keletkezésé-
nek oka ismeretlen. — Tegnapelőtt délelőtt
pedig a személynium majorjában égett el
egy kazal szalma.

— **Lapunk mult heti számában a pécs-**
városi egyik vámnál történt botrányos gar-
rázdalkodás és súlyos sértések feletti hí-
rünket a falusi borvám bérlők megkere-
sésére oda igazítjuk, hogy nem a borvám,
hanem a követetvám szedő követte el azt.
Egyebéknél lapunk más rovatóban ez eset
tíztesen van leírva és ez is tanúsítja,
hogy a követetvám többszörös zsarolása
adott alkalmat e botrányra.

A f. évi 46. t. cz. 7-ik §-a miniszteri
rendelettel tegnap lépett életbe a helybeli
kir. tisztek teletkönyvi osztályánál. A sok
hátránnyal járó teletkönyvi napló ugyanis
beszünttetett, s az ügyvédek is a ügyes-
bajos felek a teletkönyvekből ezenül rész-
letes kivonatokat is vehetnek ki, mi által
a kezelő személyzet sok haszontalan mun-
kától s a felek a felesleges bélyeg kiadá-
soktól megmenekülnek. Ennyi időre volt
szüksége a kormánynak, hogy az előbbi
eljárás fonákját belássa s azon a tör-
vényhozás útján segítsen.

— **Rendőri hírek:** Tegnapelőtt egy
budakülvárosi leányzó gyuta oldattal meg-
mérgezte magát. — A félig kitisztogatott
Balokányi-tó már megkapja az idén első
áldozatát, tegnap egy 13 éves fiú fűrész
közben belefullt. — Ugyancsak tegnap egy
éltis izraelita házaspár közt a régen rosz
lábán álló házi béke teljesen felbomlott
s a férj, hogy a vihar elől meneküljön,
kutha ölte magát.

— **Halál- és Weidinger Ferenczné**
szül. Hebenstreit Katalin hosszas szü-
netes után f. hó 10-én. — **Csincsek Ede** bírósági
véteghajtó f. hó 15-én elhunytak. Béke
hamvaikra!

— **A Verhovay-Majtényi párbajügy** — e
szomorú részletekben gazdag dráma — július
10-én fejeztett be a budapesti fenyítő
törvénytörési tárgyaló termében. A bizonyí-
tási eljárás rövid időt vett igénybe, mert
vállaltak a tényeket öszintén és híven
vallották be úgy mint azt a olvasó közönség
ismeri. Ezután Sellyey kir. ügyész össze-
gezvén a vádat, azt csak a két vívó fél
ellen tartja fenn, a segédekre nézve pedig
eljejt. Verhovayt, Füzesséry Géza, —
b. Majtényit pedig Teleszky István védel-
mezte. Verhovay személyesen is szót emelt
az ügyész ellen, ki vád beszédeben leg-
inkább a saját túlzott támadásai ellen
polemizált. Az ügyész rövid viszonzulása
után egy óra múlva az elnök kihirdet-
te az ítéletet, mely szerint, br. Majtényi Láz-
dor hat heti, Verhovay Gyula két heti
fogságra ítéltetett, — a segédek felmen-
tettek.

— **Az aratás nagyban folyik már két**
hét óta több mint kanikulai hőségben.
Kevés kivétellel a gazdák megvannak élé-
gőde a természettel, mely nem csak meny-
nyisgésre nézve jónak mondható, hanem
minőségére is. — Egy pár hó eső is meg-
vizgaszta a rekkenő hőségben lankadni
indult tavaszakat, melyek szinte jó remé-
nyekre jogosítanak. — Az feltűnő e két
hetes időjárásban, hogy a keleti, sőt északi
szelék mellett sem volt a szokásos mérsék-
lete észrevehető, holott máskor e szelek
rögtön lehűtötték a forró léget.

— **Keleti rém. Köszegről azt írják**
az Ellenőrnek, hogy ott Hetlinger posta-
master hírtelen meghalt, a kolera minden
jelenségei közt. A holttestet fölboncolták
s az orvosok egyhangu véleménye szerint:
Hetlinger halálának az oka csakugyan
kolera volt. Zombolyáról írják, hogy a
csenei jegyző 19 éves leánya szinte kolé-
rában halt meg. — Berliuben e napok-
ban szinte kolera esetet állapítottak meg.

— **Az egyri botrányhoz. Az a merés-**
ségi, a melyly egy közös hadsereg-
beli tisztt „rongy”-nak nevezte Egerben a
nemzeti zászlót, mind nagyobb hullámok-
kat ver a közönség körében. A főváros
körében mozgalom van megindítva, hogy
a főváros a legközelebbi közgyűlésen ad-
jon méltó kifejezést e föltűti megbotrán-
kozásának, s hogy ezen példátlan eset
példás megtorlást nyerjen. Kucep Ferencz
48-as honvédtisztt Esztergomból párbajra
hívta ki az illetőt (Seeman Alajos ezredest)
ki a párbajt elfogadta, de előbb Kreitt
Béla gróffal fog megvívni Budapesten.

— **Iriglyésre méltó ábr. irás, ábr**
nem, hogy Villach kraj (15—30) lakos
városban már hat hete nem fordult elő
haláleset. A sirásó lemondott hivataláról,
„mert — ugymond, — ha az emberek
nem halnak, nem éltet meg az ember.”

— **A Zichy-Károlyi párbaj után**
Zichy-Ferraris Viktor atya, Felix gróf a
királynál magánkiváltságos volt, s azt
kérte, hogy a párbajban részeseknek ke-
gyelmezzen meg. A bécsi Salonblatt cím-
ű művészlapp most azt írja, hogy a ki-
rály teljesítette az apa kérését. Ez a hír
nem való, mert Vaszilievics postvidéki tör-
vénytörési bíró csak most hallgatta ki Szé-
chenyi Béla grófot, ki ama végzetes pár-
bajkor gróf Károlyi Pista segédje volt.

— **Ki az első ember Foktán?** Fok-
tán a népközlönyben Toth József tanfelügyelő
egyik fiához a következő kérdést intézte:
„A községvezető ki az első ember?” A
fiu egész komolyan azt felelte, hogy „Az
exokució”. — gyermekek igazat szólnak,
mondja a példabeszéd.

— **Közjegyzői hitelesség. Szabadkán**
történt a következő eset. Az ottani köz-
jegyzői irodában Vajkovicz Czviin Gré-
gely, (Timóti) megjelenvén előadta, hogy
édes anyjának mintegy 15 láncc földje
van, s e fekvőséget most anyja neki aján-
ldekozta, miert is kérne erről okiratot ké-
szíteni és a tikkvi bekebelezést is eskö-
zölöni. Elvezetett a fiu egy öreg asszonyt,
— és anyját is. A közjegyzői okmány
annak rendje és módja szerinti bevezet-
tással elkészült, hogy tudniük „N. N.
előtem személyesen is ismert, szabadkai
lakosné két ügyleti tanu kíséretében, kik
őt színtén személyesen ismerik, . . . stb.
...” oda ajándékozta ezt meg ezt a fe-
kvőséget fiának. Ennek alapján a 15 láncc
föld a Gergely gyerek névére be is kebe-
lezetett, ki modern polgárhözillően, ipar-
kodott azt 4000 firtal rögtön megterhelni.
A pénz folyt, az anya bámult s gyanut
kapva, vagyona teletkönyvi állása után
nézett, a mikor is kislát, hogy a valóság-
os anyja, t. i. a tkvi tulajdonos, soha
nem volt ez ügyben a közjegyzőjével,
vagyontól fiára nem ruházta s az ő névében
megjelent vőnasszony egy pénzért felfo-
gadt csaló. Tehát az okirat kiállítását sem
a közjegyző által tanuként említett ren-
des tanuk nem ismerték s mégis megszt-
letett a hiteles okmány. (Ez egy cseppst
nem feltűnő az előtt, a ki tudja, mi mő-
don történtek a közjegyzői kinevezések.)

— **A Balaton hőse. Több lap** hosta-
annak hírt, hogy egy úri ember szándé-
kozik július 25-én a fűrész partól Siófok-
ig öt-hat óra alatt átszani a Balatont,
minden segély nélkül, csupán testi erejére
és ügyességére támaszkodva. A ritka val-
lalkozó S. K. dzsidás kapitány, ki vasár-
nap megjelent az athletikai klub tikkársá-
gánál kérve, hogy Császár F. tikkár hiva-
latosan értesítse e tervről gr. Esterházy
Miksa elnököt. A nagy uszúsi kísérelt
semmi esetre sem marad el.

— **Furfangos vőlegény. Vidéki kato-**
likus papok tanulatlan hazaszlaló felek-
kel szemben azt a szokást, követik, hogy
az esketést előtt jámbor oktatások bevétele
végett buzamos ideig magukhoz járatják
őket. Szabadkán e miatt nem ré a követ-
kező eset történt. Egy fiatal házassaladó
vezeti jegyesét a plebánshoz, feliratkozik
annak rendje és módja szerint de egy
nagy szeg akad utba! Vallás dolgában
mindkettőnek gyengén áll tudománya, pe-
dig esketésre nem kerülnek, a mig tudomá-
nyukat nem igazolták. Tanításra kell
járniok, az egybekelés pedig sietős, nya-
kukon a munkaidő. Mit tettek tehát? Egy
fiatal ember ki némileg iskolázott s így
a vallás elemeiben járatos, megfizetett
magának a napszámot, maga mellé vesz
egy hasonló képzettségű fehér személyt, s
elmeji tanításra. A káplán kiadja a bi-
zonylatot, hogy az esketés megtartható.
A napszép megérkezik, a vőlegény és meny-
asszony ottár elé kerülőben vannak, a mi-
kor a káplán előtt gyanússá lesz a dolog
s kislát a turpisság. Lett zavar az eske-
tes először megtagadtattott, s csak hosszas
utánjárás után sikerült azt kieszközölöni,
azonban e kis csalásért az új házastelek
és képviselőik rendőrlé megbüntetettek.

— **Magyarországn nem zsidók szövetsé-**
sége (az antisemita liga) jelenleg „nyári
szünet”-ben tart, de azért épen nincs
semmittevésbe merülve. Ha nem is gyűlésez,
de a propaganda csinálást teljes erővel
folytatja ugy a fővárosban, mint a vidé-
ken. — Budapesten, — eddig 2800 titkos
és nem-titkos tagja s országsszerte pedig
23 főokja van. „A központi statisztikai
osztály” szorgalmasan működik a zsidó
vagyongyaprodás kimutatásán, s főnslyt
feleket a kereszlet zsidók összeszámitására.
Ugy halják, az offenzívát az egyesület csak
a jövő képviselőválasztások előtt ragadja
meg, de akkor összes eddig gyűjtött erők
felhasználásával. A szövetség folyóirata
(„A zsidó-kérdés”-szé a czime) már most
szeptemberben indul meg és Istóczy Gyűző
fogja szerkeszteni

— **Egy vőrszomsz. borbély. Tabról ír-**
ják a Somogyinak jul. 7-ről: Van itt
községünkben egy korhely borbély, ki
garázdalkodásaival már sok kátrabontot
csinált s felzavarta az egész város nyu-
galmát, így egymaga mult szardán este
oly ékteleu kravalt csapott, hogy e csend
helyre állítása céljából pandurokat kellett
behozni a szomszédos Zútlából. Este 10
óra körül lehetett, midőn hatalmasan bebo-
rozott állapotban egy baltával kezében
borzasztó ordítások és káromkodások között
rohant ki az utcára, megölésé fenyegetve
mindenkit, kit útjában talált és tört. zuzott
mindent, a mi elébe került, aztán Vajla
Lajos helybeli ügyvéd lakásának rohat
s kezében volt baltával beverte és a salu-

kat darabokra törte, aztán bekiáltott a
szobába, hogy még ma vére akar fürde-
ni. Vajla ügyvéd már nyugodott család-
jával, midőn a zajra felriadt, két kis
gyermek halálra ijedt, az egyik kisdud-
nek épen párnájára esett egy nagy üveg-
cserép a bezott ablakablakból, ezer
szorese, hogy nagyobb baj nem érte,
A borzasztó zajra összecsesődött néptömeg
alig bírta a dühöngött megakadályozni,
hogy be ne törjön a házszobába, s csak
is a helyszíneire érkezett panduroknak
sikerült a rendet helyreállítani. Mint hírlík,
a garzda borbélyt büntetésének kiállása
után el fogják toloncoltatni Tabról.

— **Mommsen, a nagy történelmi**
charlottenburgi nyaralója e napokban haj-
nali három órák gátrabbanás követ-
kezésben lángok martaléka lett. A tűz a
legfelsőbb emeleten tört ki, hol a tudós
40,000 kötetből álló könyvtára volt elhe-
lyezve. A könyvek nagyobb része oda
égett, köztük unikumok a bécsi, heidelbergi
és római könyvtárból. Ott veszett
Mommsen a római császárság történetét
tárgyazó kézirat is, melyet közelébb
Angolországban akart befejezni. A szegény
tudós nem törődve az életveszélyivel,
berohant az égő romok közé, hogy
kimentse iratait és könyveit. Balkezét és
arcszt összeégette. Erőszakkal kellett
visszatartani, hogy ismét ne ronton s a
tűzbe. A csapás beteggé tette s előadásait
sem tartja meg.

— **A két muszka futár. Az európai**
kabinetek futarai tudvalevőleg azt a kivál-
tságot élvezik, hogy podgyászait, ha
állami pecsét van rajta, nem vizsgálják
meg a határszéléken. Pagny francia határ-
állomásra mult szombaton Metz felől egy
oros futár érkezett, kinek uti holmijain
a czári pecsét ragyogott. Egy vámhivatal-
noknak azonban mégis föltűnt a csomagok
nagy száma s mivel észbe juttott, hogy
nem ré az orosz udvar egy pecsétnyo-
móját ellopták, főnökének jelentést tett
az esetről. A főnök, — hiába tiltakozott
a futár, — feltörte a csomagokat és ezek-
ben volt — 24,000 darab finom szivar.
Az állítólagos futár rögtön elcsipték és
Nancyba vitték. Másnap ugyanilyen „oros
futár” bukkant föl, a pagnyai állomáson;
ezt is megmozdított, ennél is szivar volt
(28,000 darab) és ezt is nancy börtömbé
vitték. Kiderült, hogy az ál futárök egy
szertesjed csempészbanda tagjai s össze-
kötöttései vannak Párisban és több
vidéki nagyvárosban.

— **A kolozsvári orsz. dalárünnepélyre**
vonatkozik a következő határozatotok
hozták: Az országos dalár ünnepély aug.
18-ikán kezdődik, aznap a megérkezés,
fogadtatás és imerkedés lesz. Augusztus
19-ikén a kiltűzött versenydarab előadása,
augusztus 20-án a szabad verseny előadása,
augusztus 21-én delelőtt az összeröbba,
este a fővárosi kiltűzött művészi és zenési
erők közreműködésével rendezendő dísz-
hangverseny. Augusztus 22-én a jutalom-
kiosztás és az ünnepély berekesztése.

— **A palicsi hideg fürdőben vasárnap**
d. u. botrányos eset adta elő magát. Mint
a „Szabadkai Ellenőr” írja, a hideg für-
dőben oriai néptömeg fűrűdött, (voltak
kabinok hol 5—6-an vetkőztek le.) Hat
óra tájban egy felbő ereszkedett le a tóra,
s erősen kezdett esni, mindenki azon hie-
delemben volt, hogy a fedett kabinokban
a ruhák teljes bizottságban vannak és így
kiesem menekült, hanem fűrűdött tovább.
Egyszerre pokoli zivaj keletkezik nők,
férfiak gyermekek futkosva kiabálnak
segítséget, az összes kabinokban felől
erősen csorog az eső; hozzá láttak a
mentéshez de minden erőlködés hiába
való munka volt, a ruhákat az eső elől
megmenteni nem lehetett szebbnél-szebb ru-
hák egy perc alatt állt voltak ázva. Sze-
rencse, hogy nem volt szél, mert különben
betegséget kaptak volna.

— **Vak szerelm. A szerelmek vak,**
mondják sokan. Hát még aztán milyen a
vakok szerelme? Egy fővárosi orvos köze-
lebb vissza akarta adni egy vak szemé
világát, mert kislát, hogy operálható. A
vak nem akarta. Miért? kérdé az orvos.
— Lássu uram fellett ez — nagyon sze-
retem a feleségem, pedig azt mondják,
csunya. — Ha meglátnám, meglehet, nem
szeretném ugy. Ez azután a vak vaksze-
relme.

— **Rothschild és a hasard jutték.**
1836 ban az öreg Rothschild baró Frank-
furtból egyik fiát Berlinbe küldötte azzal
az utasítással és oly czébből, hogy a po-
rosz birodalom előkelő köreibe mutassa
be magát és további kiképzésétész esz-
közölje. A fiatal Rothschild ajánló leve-
lekkel gazdagon ellátva Berlinbe érkezett,
fénysen berendezett palotát bérelt, sok
cselédet tartott és az istállóban 8 gyö-
nyűtűlő állott rendelkezésére. A Mendel-
sohn féle bankhához az öreg Rothschild-
tól az az utasítás érkezett, hogy a fiának,
amikor csak kér adhatuak pénzt, annyit
a menyit akar. A fiatal Rothschild sokat
forgolódott Potsdam arisztokratikus kö-
reibe, és így csakhamar megismerkedett
azon magnás uracsokkal, kik idejük leg-
nagyobb részét a kártya asztal mellett
töltik. Ezen társalgás következménye ter-
mészetesen nem maradtott soká titok-
ban: Rothschild egy szép reggelen beállí-
tott Mendelsóhnhoz és 4000 tallért kért, 24
órával későbbben pedig ismét: 5000 tallért
adatott magának. Mendelsóhn szó nélkül
átadta a fiatal Rothschildnak a kért 9000
tallért, midőn azonban néhány nap múlva
ismét 10,000 tallért követelt, a dolog sze-
get ütött Mendelsóhn fejébe, értesítette
tehát az öreg Rothschildot és várta további
utasításait, hogy adjon-e pénzt vagy nem.
A felelet helyett az öreg Rothschild szem-
élyesen jött Berlinbe, kifizette Mendel-

sohnál fia számláit, de megsztintotett
minden üzleti összeköttetést Mendelsóhn-
nal, mert nem járt el pontosan utasítása
szerint, és nem fizette ki fiának a kért
összeget. A fiatal Rothschild kisse meg-
hökkenett midőn az öreg urat meglátta,
de csakhamar magához tért, midőn az
öreg ur 40,000 tallért azon utasítással
nyomott markába, hogy utazzék rögtön
Potsdámba, és fizessen ki kártya adóssá-
gait. Mily nagy volt azontán meglepe-
tése, midőn onnan visszatérve, azt hagyta
meg az öreg ur, hogy pakolja össze
holmiját és menjen vele vissza Frank-
furtba. A fiatal Rothschildnak ez sehogy
sem akart fejébe menni, mert kell neki
olyan hírtelen oda hagyni Berlin, a hol
oly jól érezte magát, mire az öreg ur
azt mondta neki. „Édes fiam egy Roth-
schild mindent megengedett magának,
mindent csak a játékot nem, mert a já-
tékhöz még Rothschild vagyona sem elég.”
A fiu nem szót semmit, kocsiába üt és
apjával visszatért Frankfurtba.

— **Zsidó szultán. Voltakép csak emir**
ugyan, de Arabiában szultánnak hívják.
Van pedig itt az Észak-Arábia legbatal-
masabb emirjéről, Ibn Rasidról, aki várát
ostromolja. Erről az emiről a keleti
akademia egyik tanára, ki valankor
vendége volt neki, a következő érdekes
adatot említi: Arabia északi részére közel
a Mediaból Bagdadba vezető uthoz, él
még ma is néhány nomád néptörzs Jada
nemzettségéből, kik Palesztinából még az
első tempion szétludva előtt vándoroltak
ki és Arabiában telepedtek meg. E tör-
zsek fölött uralkodik (főnökük) ma is az
említett Ibn Rasid s zökbéje Szabeck
sziklavárbán van.

— **D. C. Chiodi bécsi cs. kir. törvény-**
széki vegyész Cincica-Laqueurjéről szö-
lő hirdetésünket ajánljuk olvasóink figyeimé-
be. Számtalan elismert okirat tanuskodik
ezen készítmény kitűnő hatásáról.

Rövidhírek. Gambetta szülöi e
napokban vidékről Párisba érkeztek. Gam-
betáné asszony gyöngyökkel meit az
öreg pár több napig késétt Valeaccóban.
Fiochok, a Bourbon-palotába szálltak. —
Dr. Treu György, az olpmiai nagyúri
ásatások egyik vezetője volt a napozau
nemzeti muzsuznok vezetője. A részeg-
tart behatáson megvizsgálta és igau em-
merőleg nyilatkozott ugy a gyűléseny
mut a berendezés fölött. Káráb ér-
keltséggel tekintette meg az újmuu fel-
állított római terem árgyait. — Hort Sár-
dor magyar születésű szobrász k ifiódó
a fővárosba érkezett a hol letelepedni szan-
dekozik. — A párisi Varietés színház
porrá égett. A színeszeknek a abakokuk
kellett kiugraniok, hogy meg neokkú hse-
senek; hat színesz súlyosan megsebesült.
A Varietés színház Paris egyik legked-
veltebb könyebb genred színtáza volt,
melyt a francia Biahoné Julie asz-
szony tett rendkívüli vonzóerejévé.

IRODALOM.

— **Rautman „Magyar Lexikon”-jának**
(szerkeszti Somogyi Ede. 56. és 57-ik füzeté jelent
meg szokott mellékleteivel. — Az 57-ik füzet be-
fejezi a D betűt és az E-t megkezdi. — Ara egy
füzetnek 30 kr.

GABONA ARAK

a f. é. július hó 10-én tartott heti vásáron	
	I. oszt. II. oszt. III. oszt.
Búza 100 klg.	ft. 12.00 ft. 11.40 ft. 11.00
Kétszemes	„ „ 11.00 „ 10.80 „ „
Rozs	„ „ 10.90 „ 10.70 „ „
Árpa	„ „ 4.70 „ 4.50 „ „
Zab	„ „ 7.20 „ 7.00 „ „
Kukoricza	„ „ 7.20 „ 7.00 „ „
Hajdina 100 klg.	ft. 7.60
Széna	„ „ 3.—
Szalma	„ „ 1.50

NAGY FERENCZ
lapfajdonos.
MAKSCH EMIL **KIS JÓZSEF**
felelős szerkesztő Szerkesztői társ.

Hirdetések.

Egy özvegy, 30 éves

jó családból származott nő, ki a háztartás
minden nemében jártas,
gazdaaszonynak
ajánlkozik.
Értekezetheti: budai külváros, fő-utca 25.
183. (3—1) Sz. R.

Hirdetmény.

Szigetvári korezmák, és
az ugyanottani **három kerekű**
vizi malom r. évi július hó
31-én reggeli 9 órakor Szigetvárott
alulrt lakásán árverés útján 3 évre bérebe
adnak, úgy, hogy a korezmák bérléte
1881. január 1-én, a malomé pedig ugyan-
azon év ápril 24-én veendő kezdetű. Ber-
leni kívánók fent írt napra tisztelettel
meghívotnak; feltételek alulírott nál meg-
tekinthetők.
Duchon József,
urad. feltgyelő.
173. (3—2)

